

สรุปผลการดำเนินงานสุขภาพจิตประจำปี 2553

งานบริหาร

อัตรากำลัง   นางกมลวรรณ ตาตะคุ   ตำแหน่ง   พยาบาลวิชาชีพ   ชำนาญการ
ผู้รับผิดชอบตามหน่วยงาน

1. ER	นางสาวนพร	สุภาพพันธ์
2. OPD	นางสาวไอยริน	คงชัยกุล
3. LR	นางสาวทิพวัลย์	ชั้นเกษตร
4. Ward 1	นางวิภารัตน์	ลิมสวัสดิ์
5. Ward 2	นางสาวรัชณี	แสงพันธ์

เจตจำนง

ให้บริการผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตแบบองค์รวม อย่างมีมาตรฐาน ผู้รับบริการพึงพอใจ

ขอบเขตบริการ

1. บริการให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพอนามัยและปัญหาสุขภาพจิต
2. ให้การบำบัดทางจิต เช่น Satir, CBT, Empowerment ,REBT,Resilience ฯลฯ
3. ให้คำปรึกษาเจาะเลือดด้วยความสมัครใจ (VCT) และนัดเข้าโครงการกินยาต้านไวรัส (ARV)
4. ประเมินและคัดกรองเกี่ยวกับ ภาวะเครียด,โรคซึมเศร้า และการฆ่าตัวตาย, ดัชนีชี้วัดความสุขและอื่นๆ
5. รับ Consult case จากหน่วยงานอื่น เมื่อพบผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต เช่น คลินิกโรคเรื้อรัง (TB, DM,COPD,Asthms) หรือ หญิงตั้งครรภ์ที่มา ANC ,งานยาเสพติด, งานกายภาพบำบัด, PCU
6. งานติดตามดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน (Home Health Care)
7. ทีมที่ปรึกษากลุ่มจิตอาสา/มิตรภาพบำบัด เช่น กลุ่มพลังรักษ์หัวใจอำเภอสอยดาว
8. เก็บและรายงานข้อมูลดังต่อไปนี้
  - 8.1 รง.506 DS
  - 8.2 Home Health Care
  - 8.3 จำนวนผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพจิต 8 อันดับโรค เช่น โรคซึมเศร้า, โรควิตกกังวล และอื่นๆ
  - 8.4 จำนวนผู้สูงอายุที่ได้รับการเยี่ยมบ้าน
  - 8.5 เก็บและบันทึกข้อมูลผู้ป่วยโรคเอดส์ (Nap programe) ส่งข้อมูลทาง website คือ WWW.nsho.go.th
  - 8.6 เก็บและบันทึกข้อมูลแบบรายงาน 506.DS ผ่านทางWeb site คือ www.suicithai.com
  - 8.7 เก็บและบันทึกข้อมูลเฝ้าระวังโรคซึมเศร้า (Off line) และส่งผ่าน www.thaidepression.com

9. บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกระทำรุนแรง (OSCC, One stop service crisis center)
10. บริการจิตเวชฉุกเฉิน (MCC, Mental health crisis center)
11. บริการดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (End of life care)

งานวิชาการ

1. อบรมโครงการพัฒนามาตรฐานบริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับรพศ./รพช./รพสต./PCU
2. ประชุมโครงการสัมมนาประเมินผลการดำเนินงานสุขภาพจิตและประเมินผลการบูรณาการงานสุขภาพจิตและจิตเวชสู่เครือข่ายนอกระบบสาธารณสุข เขตตรวจราชการที่ 9
3. ประชุมเครือข่ายดำเนินงานโครงการรักษาผู้ป่วยจิตเวชอย่างต่อเนื่องในโรงพยาบาลชุมชน
4. อบรมโครงการบูรณาการพัฒนาศักยภาพแกนนำในชุมชนในการป้องกัน ฝ้าระวังปัญหาโรคซึมเศร้าและความเสี่ยงต่อการพยาบาลฆ่าตัวตายจังหวัดจันทบุรี
5. ประชุมเกี่ยวกับงานสุขภาพจิตคือ งานโรคซึมเศร้า งานฆ่าตัวตาย งานพัฒนาสื่อสารสารสนเทศ การรายงานทางสุขภาพจิตและการพัฒนาบริการทางจิตเวช
6. อบรมการโปรแกรมสารสนเทศการดูแลฝ้าระวังโรคซึมเศร้า
7. วิทยากรอบรมโครงการบูรณาการพัฒนาศักยภาพแกนนำในชุมชนในการป้องกัน ฝ้าระวังปัญหาโรคซึมเศร้าและความเสี่ยงต่อการพยายามฆ่าตัวตายจังหวัดจันทบุรี
8. วิทยากรอบรมโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกลุ่ม Metabolic อำเภอสอยดาว
9. วิทยากรอบรมโครงการพัฒนาจิตอาสาในรั้วโรงเรียนระดับประถมศึกษาของอำเภอสอยดาว
10. กรรมการตัดสินคัดเลือก อสม.ดีเด่น สาขาสุขภาพจิตและจิตเวชของอำเภอสอยดาว

งานบริการ

1. การคัดกรอง	จำนวน (คน/ครั้ง)
1.1 คัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะเครียด เครียดผิดปกติ	3,483 32
1.2 คัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะโรคซึมเศร้า ผู้ป่วยที่มีภาวะโรคซึมเศร้ามากกว่า 7 คะแนน	652 78
1.3 คัดกรองผู้ที่เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย	78 28
1.4 คัดกรองผู้ป่วยที่มีภาวะวิตกกังวล วิตกกังวลที่ผิดปกติ	295 12
1.5 คัดกรองโรคซึมเศร้าในกลุ่มผู้สูงอายุป่วยด้วยโรคเรื้อรัง	331
1.6 จำนวนผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง 5 โรคที่มีผลการคัดกรองที่ผิดปกติ (9Q>7)	35
1.7 จำนวนผู้สูงอายุที่มีโรคเรื้อรัง 5 โรคที่มีผลการคัดกรองที่ผิดปกติ (9Q>7) ได้รับการติดตามประเมินซ้ำต่อเนื่อง ครบ 4 ครั้ง (ด้วยแบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 9Q หรือ 8Q)	13
1.8 คัดกรองโรคซึมเศร้าในกลุ่มเสี่ยงกลุ่มอื่นๆ	504
1.9 จำนวนกลุ่มเสี่ยงอื่นๆที่มีผลการคัดกรองที่ผิดปกติได้รับการติดตามประเมินซ้ำต่อเนื่องครบ 4 ครั้ง (ด้วยแบบคัดกรองโรคซึมเศร้า 9Q หรือ 8Q)	17
2. การให้คำปรึกษา/การบำบัดทางจิต	คน/ครั้ง
2.1 การให้คำปรึกษาตรวจเลือดเพื่อความสมัครใจ (Voluntary Counseling Testing)	415/415
2.2 การให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพอนามัย	126/126
2.3 การให้คำปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต	324/324
2.4 การให้คำปรึกษารายครอบครัว (Family counseling)	586/614
2.5 การให้คำปรึกษาที่ใช้การนึกคิดและการปรับพฤติกรรมในการส่งเสริมสุขภาพจิตและพฤติกรรมทางบวก (CBT)	236/289
2.6 การบำบัดทางจิตแบบ Satire model	16/23
2.7 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ (Resilience)	1,451/1,625
2.8 การเสริมสร้างความเข้มแข็งทางครอบครัว (Empowerment)	1,451/1,625
3. การให้สุขภาพจิตศึกษา	คน/ครั้ง
3.1 การให้ความรู้ทางสุขภาพจิตแก่ประชาชนทั่วไป (นักเรียน วิทยทำงาน วิทยอง ผู้สูงอายุ ญาติผู้ป่วย คู่สมรส ฯลฯ)	1,050/17
3.2 การให้ความรู้ทางสุขภาพจิตในกลุ่มเสี่ยง (หญิงตั้งครรภ์ หญิงหลังคลอด ผู้ป่วยโรคเรื้อรัง)	12/28
3.3 การให้ความรู้แก่ญาติผู้ป่วยจิตเวช	24/24

งานบริการ

4. การให้บริการสุขภาพจิตอื่นๆ	คน/ครั้ง
4.1 การให้บริการคลายเครียด	1,625/1,690
4.2 บริการวิกฤติสุขภาพจิตและจิตเวชฉุกเฉิน (MCC)	12/18
4.3 บริการช่วยเหลือเด็กและสตรีที่ถูกรังแก (OSCC)	5/5
4.4 การดูแลผู้ป่วยระยะสุดท้าย (End of life care)	45/48
5. ให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์ (Hot line)	56
6. การติดตามผลทางโทรศัพท์	92
7. การส่งต่อผู้ที่มีปัญหาสุขภาพจิต	7/8
9. การเผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพจิต	คน/ครั้ง
9.1 วิทยากร	1,050/17
10. การดูแลต่อเนื่องที่บ้าน (Home Health care)	ครอบครัว/คน
10.1 บริการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่จำหน่ายจากโรงพยาบาลพระปกเกล้า	15/42
10.2 บริการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่จำหน่ายจากโรงพยาบาลสอยดาว	32/65
10.3 บริการเยี่ยมบ้านผู้ป่วยที่จำหน่ายจากโรงพยาบาลนอกเขต	2/6
10.4 ผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายได้รับการเยี่ยมบ้านภายใน 15 วัน	43/52
11. เฝ้าระวังกลุ่มเสี่ยงอื่นๆและบันทึกข้อมูลทาง Website	คน
11.1 ประเมินความเครียดเจ้าหน้าที่ (2 ครั้ง)	304
11.2 ประเมินความพึงพอใจในการทำงาน (2 ครั้ง)	304
11.3 บันทึกข้อมูลผู้ป่วยที่ให้คำปรึกษาตรวจเลือดด้วยความสมัครใจ (Voluntary counseling testing)	415
11.4 บันทึกข้อมูลผู้พยายามฆ่าตัวตาย ทาง Website คือ www.suicidethai.com	56
11.5 บันทึกข้อมูลบูรณาการระบบสารสนเทศการให้บริการผู้ติดเชื่อเอดส์/ผู้ป่วยเอดส์ www.nsho.go.th	304
11.6 บันทึกข้อมูลเฝ้าระวังโรคซึมเศร้า (Off line) ส่งผ่าน Website คือ www.thaidepression.com	652
12. ผู้ป่วยทางจิตเวชที่มารับบริการที่โรงพยาบาลสอยดาว	คน/ครั้ง
12.1 โรคจิต	524/553
12.2 โรควิตกกังวล	180/194
12.3 โรคซึมเศร้า	132/145
12.4 โรคปัญญาอ่อน	18/19
12.5 โรคลมชัก	266/292
12.6 โรคจิตอื่นๆ	299/310
13. ผู้พยายามทำร้ายตนเองทั้งหมด	56 คน
13.1 จำนวนผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จ / ไม่สำเร็จ	13/43
13.2 จำนวนผู้ที่ฆ่าตัวตายสำเร็จครั้งแรก / มากกว่า 1 ครั้ง	8/5
13.3 จำนวนผู้ที่พยายามฆ่าตัวตายครั้งแรก / มากกว่า 1 ครั้ง	46/10
14. จำนวนผู้ป่วยที่ไม่ได้มาตามนัด	22คน
15. จำนวนผู้ป่วยที่ต้องการรับบริการแต่เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ (ลา/ประชุม/อบรม)	37คน/12ครั้ง

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงระบาดวิทยาปัญหาสุขภาพจิตปี2553

บริบทของอำเภอสอยดาว

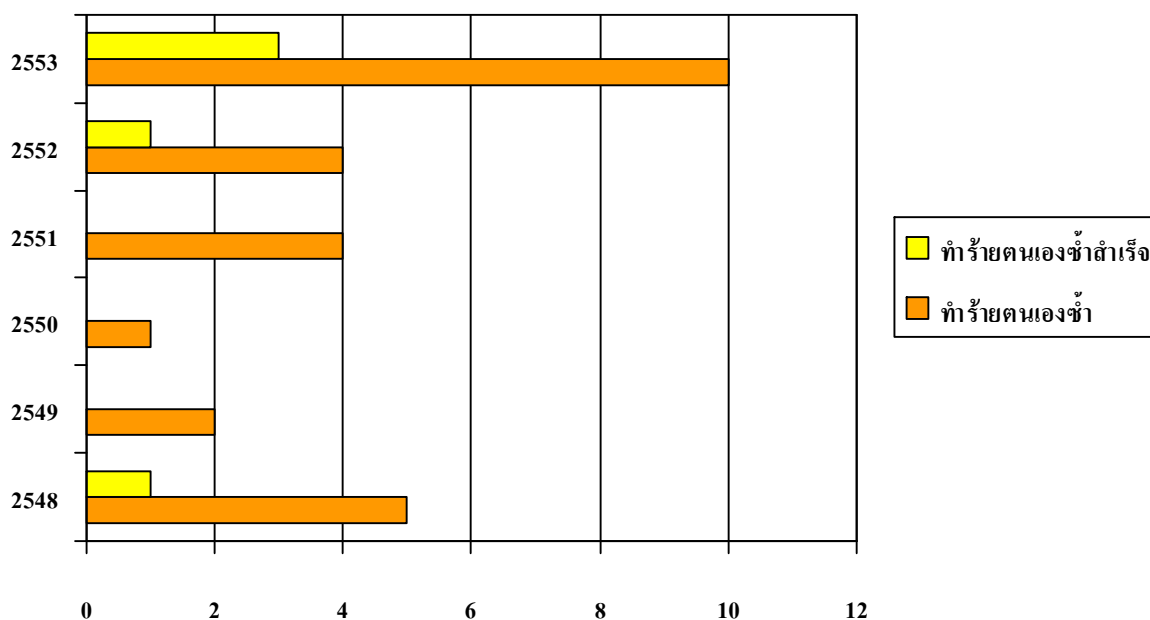
- สิ่งแวดล้อมและชุมชนที่อยู่อาศัยเปลี่ยนแปลง
- แรงงานอพยพย้ายถิ่น/แรงงานต่างด้าว
- โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงกลาง
- การแข่งขันทางสังคมและเศรษฐกิจ
- การเข้าถึงการรักษาโรคมะเร็งเรื้อรังน้อย
- สถาบันครอบครัวล้มเหลว/ครอบครัวแตกแยก/หย่าร้างสูง
- ค่านิยม/ทัศนคติทางสังคมเปลี่ยนแปลง/ความแตกต่างฐานะทางสังคม
- แนวตะเข็บชายแดนกัมพูชา/ยาเสพติด/บ่อนการพนัน

มีจำนวนประชากร 68,795 คน จำนวน 70 หมู่บ้าน 5 ตำบล

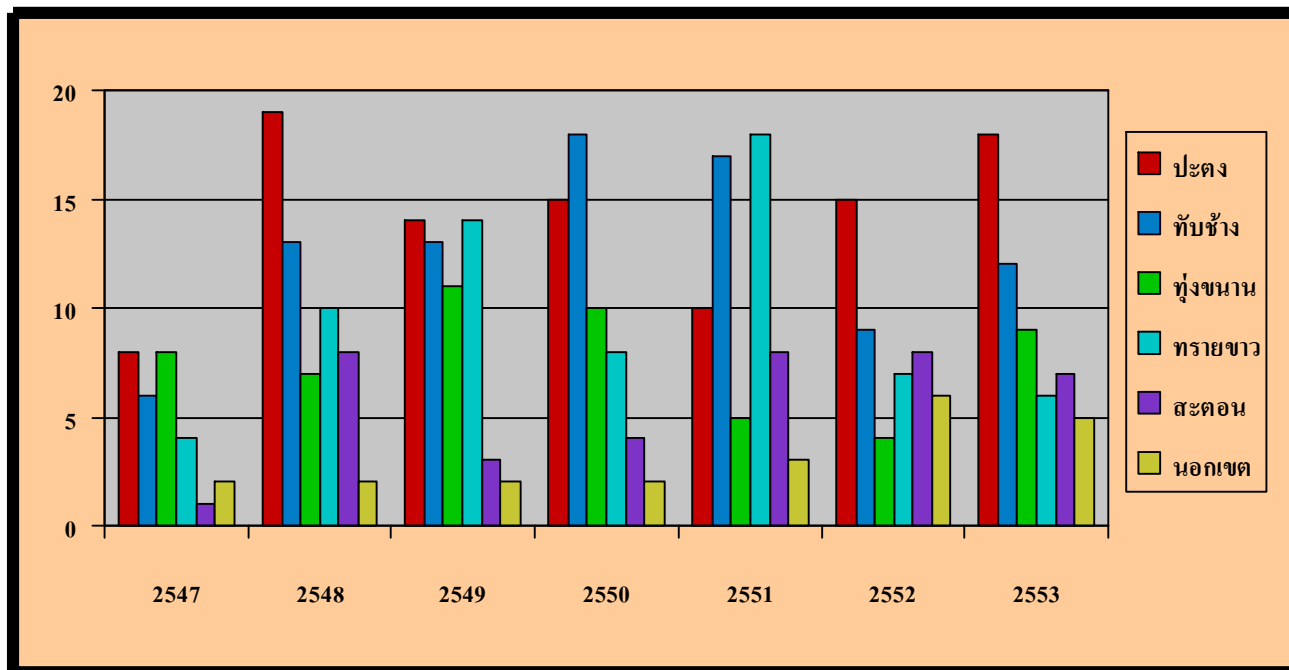
สถานการณ์การฆ่าตัวตายของอำเภอสอยดาวเปรียบเทียบภายในจังหวัดจันทบุรี

พ.ศ.	พยายามฆ่าตัวตาย (คน)	ฆ่าตัวตายสำเร็จ (คน)	พยายามฆ่าตัวตายซ้ำ (คน)	ลำดับความรุนแรงของ พื้นที่
ปี2547	15	4	-	-
ปี2548	48	16	2	3
ปี2549	51	6	6	7
ปี2550	52	6	1	8
ปี2551	55	6	1	8
ปี2552	43	11	5	2***
ปี2553	43	13	10	3***

สถานการณ์การทำร้ายตนเองซ้ำ ปี2547-2553

เปรียบเทียบพื้นที่พยายามทำร้ายตนเอง แยกรายปี

สถานการณ์ความรุนแรงการพยายามทำร้ายตนเองปี2553

เดือน	อำเภอสอยดาว (คน)			ต่างอำเภอ (คน)	ต่างจังหวัด (คน)	กัมพูชา (คน)	เพศชาย (คน)	เพศหญิง (คน)
	ฆ่าตัวตายทั้งหมด	ทำสำเร็จ	ทำซ้ำ					
ต.ค.	5	3	-	-	1 (สำเร็จ1)	-	2	4
พ.ย.	2	-	-	-	-	1	-	3
ธ.ค.	4	-	-	2	-	1	4	3
ม.ค.	4	-	-	-	-	-	1	3
ก.พ.	6	1	-	-	-	-	3	3
มี.ค.	3	3	1	-	-	-	1	2
เม.ย.	4	1	-	-	2 (สำเร็จ1)	-	4	2
พ.ค.	4	1	-	-	-	-	1	3
มิ.ย.	4	1	1	-	-	-	3	1
ก.ค.	5	1	1	-	-	-	4	1
ส.ค.	4	2	-	-	-	1	2	2
ก.ย.	6	-	-	-	-	-	1	5

หมายเหตุ อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ คิดเป็น 18.90/แสนประชากร

สาเหตุทำร้ายตนเองสำเร็จ ปี2553

ปัญหาน้อยใจ/ขัดแย้ง/ทะเลาะกับบุคคลในครอบครัว	7 คน
ปัญหาหนี้สิน	1 คน
เป้าหมายตนเอง ป่วยด้วยโรคเรื้อรัง	2 คน
ไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริง (มีอาการทางประสาท)	1 คน
ไม่ทราบสาเหตุ	1 คน
เครียด	1 คน

วิธีการทำร้ายตนเองสำเร็จ ปี2553

- ผูกคอ 5 ราย
- กินสารกำจัดแมลง 2 ราย
- กินสารกำจัดวัชพืช 6 ราย

ผลการดำเนินงานเฝ้าระวังการฆ่าตัวตายและโรคซึมเศร้า

- สถิติปี2553 แนวโน้มพบว่า มีผู้พยายามทำร้ายตนเองซ้ำเพิ่มมากขึ้น บางรายพยายามทำร้ายตนเองถึง 5 ครั้ง
- ผู้พยายามฆ่าตัวตายสำเร็จยังไม่ลดลงแต่กลับเพิ่มจำนวนมากขึ้น
- เฝ้าระวังผู้ที่มีปัญหาโรคซึมเศร้าเพื่อให้เข้าถึงบริการมากขึ้น แต่ผู้ที่ยกเลิกทำร้ายตนเองกลับไม่ใช่ผู้ป่วยด้วยโรคซึมเศร้า
- ผู้พยายามทำร้ายตนเองสำเร็จด้วยโรคเรื้อรังน้อยกว่าปี 2552 พบเพียง 2 รายเท่านั้น
- กลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังสาเหตุที่ทำให้ตัดสินใจทำร้ายตนเอง เกิดจากความเปราะบางที่ต้องดูแลเรื่องการกินยา มาพบแพทย์ตามนัด การกำเริบของโรค ปัญหาเรื่องเงินทอง รายได้ไม่พอใช้ รวมทั้งเครียดจากปัญหาภายในครอบครัว ขาดคนดูแล
- ผู้ที่ยกเลิกทำร้ายตนเองหรือทำร้ายตนเองสำเร็จมักเกิดจากอารมณ์ชั่ววูบ ทะเลาะเบาะแว้งกับคนใกล้ชิดและมักใช้ความรุนแรงในครอบครัว หรือมีประวัติเคยใช้ยาเสพติด ดื่มAlcohol ดินเหนียว เล่นการพนัน ครอบครัวแตกแยก/ล้มเหลว/ขาดความอบอุ่น
- บังคับจากสิ่งแวดล้อมภายนอกเป็นตัวกระตุ้นเช่น ปัญหาทางเศรษฐกิจและบริบททางสังคม
- พบผู้ป่วยมีปัญหาความเครียด/โรคซึมเศร้า/จิตเภทเพิ่มมากขึ้นเนื่องมาจากปัญหาใช้สารเสพติด

ปัญหาและอุปสรรค

ด้านบุคลากร

- เจ้าหน้าที่รับผิดชอบทำงานหลายด้าน ทำให้ทำงานยังไม่เต็มที่
- การทำงานไม่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น ส่งเสริม, ป้องกัน, ฟื้นฟู
- เจ้าหน้าที่หน่วยปฐมภูมิมีภาระงานมาก/ขาดความรู้และความเชี่ยวชาญด้านจิตเวช
- ขาดความรู้ความชำนาญด้านการวิเคราะห์ปัญหาของพื้นที่
- ยังทำงานไม่บูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการอื่นอย่างเต็มที่
(กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงพัฒนาและความมั่นคงของมนุษย์, กระทรวงมหาดไทย)
- เยี่ยมบ้านไม่ครอบคลุม

ด้านบริบทพื้นที่

- พื้นที่ติดแนวชายแดนกัมพูชา มีบ่อนการพนัน / ปัญหายาเสพติด / Alcohol
- แรงงานต่างด้าว เช่น กัมพูชา, พม่า, ลาว
- โรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็กถึงกลาง เกิดการอพยพแรงงานย้ายถิ่น/ ประชากรแฝง
- ความสัมพันธ์ในครอบครัวและความร่วมมือของชุมชนลดลง
- ความแตกต่างของชนชั้นและรายได้
- ทักษะคติ/ค่านิยมทางสังคมเปลี่ยนแปลง
- Teenage pregnancy / OSCC เพิ่มมากขึ้น

ด้านระบบการทำงาน

- ระบบการเฝ้าระวังและการติดตามผู้ป่วยยังทำได้ไม่เต็มที่
- ฐานข้อมูลด้านโรคจิตยังไม่ครอบคลุมของแต่ละพื้นที่ เช่น ฐานข้อมูลของกลุ่มที่เจ็บป่วย/กลุ่มเสี่ยงที่ชัดเจน
- การคัดกรองค้นหาผู้ป่วยยังทำได้ไม่ครอบคลุม
- กลุ่มผู้ป่วยที่ทำร้ายตนเองสำเร็จอยู่นอกเหนือระบบเฝ้าระวัง จะพบการทำร้ายตนเองที่เกิดขึ้นกะทันหัน
- ยังไม่มีการประชุมปัญหาการทำงานที่เป็นระบบคปสอ.
- ขาดการกำกับ ประเมินผล และติดตามงาน

ด้านผู้ป่วย

- ผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตยังเข้าถึงการให้บริการน้อย
- ผู้ป่วยโรคจิตไม่ยอมกินยา/ขาดนัด/ญาติทอดทิ้งไม่สนใจ
- ทักษะคติของผู้ที่พยายามฆ่าตัวตาย มักคิดว่าตนเองไม่ได้เจ็บป่วย ไม่จำเป็นต้องมาพบแพทย์ตามนัด
- ผู้ป่วยมีอาชีพทางการเกษตร/รับจ้าง เศรษฐฐานะค่อนข้างต่ำ มีรายได้น้อย
- ไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการรักษาต่อเนื่อง เช่น ไม่มีคนมาส่ง ส่วนใหญ่ซื้อยาจากคลินิก/ร้านขายยาในตลาดหรือในหมู่บ้าน ง่าย
- รักษาด้วยตนเองหรือพูดคุยปรึกษาจากเพื่อนบ้าน
- ย้ายที่อยู่/รับจ้างทำงานที่อื่น เช่น รับจ้างเก็บผลไม้

แผนการดำเนินงานด้านสุขภาพจิตปี 2554

1. แบ่งพื้นที่ในการแก้ไขปัญหาตามสภาพความรุนแรงและทำงานเชิงรุกในพื้นที่ที่มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด คือเขตตำบลทับช้าง และเขตตำบลปะตง
2. นำเสนอสถานการณ์ความรุนแรงและปัญหาสุขภาพจิตให้นายอำเภอ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ประชาชนในพื้นที่รับทราบปัญหา
3. จัดสร้างฐานข้อมูลผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิต และเชื่อมโยงเครือข่ายให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนราชการ หรือ หน่วยงานคปสอ.สอยดาว
4. แก้ไขปัญหาสุขภาพจิตแบบบูรณาการ ร่วมกับหน่วยราชการอื่นๆที่เกี่ยวข้องและทำงานเชิงรุกมากขึ้น
5. ส่งเสริมสุขภาพจิตในครอบครัวเพื่อให้เกิดครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็งและเกิดการทำงานแบบต่อเนื่อง ยั่งยืน โดยใช้งบประมาณจากกองทุนสุขภาพของท้องถิ่น อาศัยความร่วมมือของผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่
6. เพิ่มเครือข่ายการเฝ้าระวัง การคัดกรอง การรักษา การฟื้นฟูสภาพเสียใจ โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลที่ทันสมัย รวดเร็ว ผ่านทาง E-mail ,FTP,Telephone
7. จัดตั้งคลินิกจิตเวช เพื่อให้ผู้ป่วยที่มีปัญหาด้านสุขภาพจิตสามารถเข้าถึงบริการได้มากขึ้นและมารักษาต่อเนื่อง

อุปสรรคของการดำเนินงานสุขภาพจิตปี2554

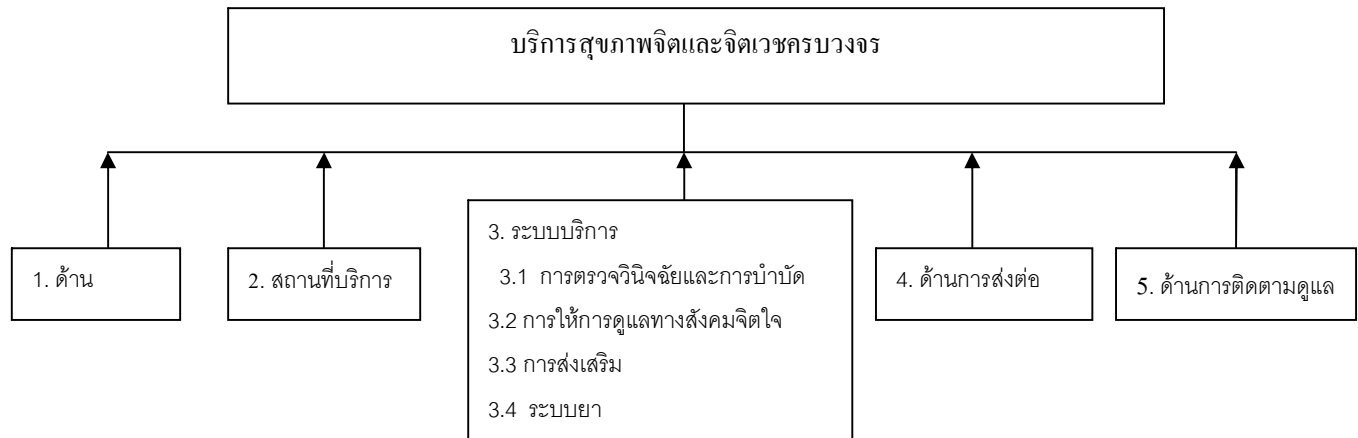
- เนื่องจากบุคลากรขาดแคลน เจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานสุขภาพจิตมีคนเดียว ไม่สามารถทำงานเชิงรุกได้เต็มที่ ถ้าเข้าไปทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่ในชุมชน ไม่มีคนมาทำงานแทน ทำให้ผู้ป่วยที่มีรับการบริการในโรงพยาบาล ไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือและให้คำปรึกษาอย่างเต็มที่

โครงการบูรณาการงานสุขภาพจิต คปสอ.สอยดาวปี 2554

โครงการ	กลุ่มเป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ
1. รณรงค์งานสัปดาห์สุขภาพจิต	เจ้าหน้าที่/ประชาชนทั่วไป	7 วัน
2. พลังเครือข่ายอาสาเสียวายาจิตใจ	อสม./ผู้นำชุมชน/พระ/ดีเจ/ครู/นักเรียน/เยาวชน/สาธารณสุข/อปท./สตรีอาสา/จิตอาสา จำนวน 70 คน	2 วัน
3. ESAE : การประชุมพยาบาลจิตใจ เบื้องต้น	เจ้าหน้าที่คปสอ.สอยดาว จำนวน 30 คน	2 วัน
4. ประชุมทีมงานเยี่ยมบ้าน	เจ้าหน้าที่คปสอ.สอยดาว จำนวน 25 คน จำนวน 2 ครั้ง ทุละ 1 วัน	2 วัน
5. ประชุมเครือข่ายการทำงานสุขภาพจิต	เจ้าหน้าที่คปสอ.สอยดาว จำนวน 25 คน จำนวน 2 ครั้ง ทุละ 1 วัน	2 วัน

กรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับ รพศ. รพท. รพช. และ PCU เป็นแนวทางที่จัดทำขึ้นเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาระบบบริการ โดยให้นำแนวทางดังกล่าวมาใช้ในการประเมินเพื่อหาโอกาสพัฒนา ระบบบริการสามารถสรุปได้เป็น 5 ด้านดังนี้

กรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชสำหรับรพศ. รพท. รพช. และ PCU

ผลการนิเทศงานโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชโรงพยาบาลสอยดาว

ผลการนิเทศ	ระดับชั้น	เหตุผล
1. ด้านบุคลากร	ชั้นที่ 1	พยาบาลผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตและจิตเวชผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะทางพยาบาลจิตเวช (หลักสูตร 4 เดือน) หรือปริญญาโทสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
2. ด้านสถานที่	ชั้นที่ 1	มีการเปิดบริการคลินิกสุขภาพจิตและจิตเวชร่วมกับคลินิกอื่นๆในโรงพยาบาล โดยมีการกำหนดวันเวลาให้บริการชัดเจน เพื่อให้ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงได้ง่าย
3. ด้านระบบบริการ 3.1 การตรวจวินิจฉัย	ชั้นที่ 2	สามารถให้การวินิจฉัย Common disease 8 โรค คือโรคจิต โรควิตกกังวล โรคซึมเศร้า โรคปัญญาอ่อน ผู้ป่วยระบบประสาท ผู้ป่วยฆ่าตัวตายและปัญหาสุขภาพจิตอื่นๆได้ตามบริบทของโรงพยาบาล
3.2 การให้การดูแลทางสังคมและจิตใจ	ชั้นที่ 2	มีผู้รับผิดชอบการให้การดูแลทางสังคมและจิตใจ มีการจัดระบบการให้การดูแลทางสังคมและจิตใจในโรงพยาบาล
3.3 การส่งเสริมป้องกันด้านสุขภาพจิต	ชั้นที่ 2	เพราะมีการจัดงานส่งเสริมป้องกันด้านสุขภาพจิตให้แก่ผู้ป่วยจิตเวช

		และญาติในพื้นที่ รวมทั้งประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงตามบริบทของพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในงานจิตเวชของโรงพยาบาล
3.4 ระบบยา	ขั้นที่ 1	เพราะมีการสำรวจความต้องการ และบริหารจัดการให้ผู้ป่วยในเขตรับผิดชอบได้รับยาจิตเวชเพื่อรักษาต่อเนื่อง มีระบบติดตามการใช้ยาต่อเนื่องของผู้ป่วย เพื่อลดความคลาดเคลื่อนทางยา มีเภสัชกรร่วมในทีมดูแลผู้ป่วยสามารถให้คำแนะนำ/ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการใช้ยาจิตเวชแก่ผู้ป่วย/ญาติ/บุคลากรอื่นๆ ได้มีการบันทึกประวัติการใช้ยาจิตเวชของผู้ป่วยเฉพาะรายและมีการนำไปใช้ประโยชน์ในกระบวนการรักษา
4. ด้านการส่งต่อ	ขั้นที่ 1	มีการส่งต่อผู้ป่วยแบบทางเดียว
5. ด้านการติดตามดูแล	ขั้นที่ 1	มีการติดตามดูแลผู้ป่วยที่คลินิกจิตเวชของโรงพยาบาล แต่ขาดความสมบูรณ์ของการบันทึกเวชระเบียน

แผนการดำเนินงานพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวชโรงพยาบาลสอยดาว ปี 2554

เนื่องจากระดับคะแนนมาตรฐานระบบบริการงานสุขภาพจิตและจิตเวชอยู่ขั้นที่ 3 จะต้องพัฒนาดังต่อไปนี้

แผนพัฒนา	ระดับขั้น	การดำเนินงาน
1. ด้านบุคลากร	ขั้นที่ 3	พยาบาลผู้รับผิดชอบงานสุขภาพจิตและจิตเวชผ่านการอบรมหลักสูตรเฉพาะทางพยาบาลจิตเวช (หลักสูตร 4 เดือน) หรือปริญญาโทสาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และมีแพทย์ทำหน้าที่การบำบัดรักษาผู้ป่วยจิตเวชภายในโรงพยาบาลให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
2. ด้านสถานที่	ขั้นที่ 3	จะต้องมีการจัดตั้งคลินิกสุขภาพจิตและจิตเวช แยกเฉพาะเป็นสัดส่วนจากงานผู้ป่วยนอก /จัดสถานที่ให้บริการแบบผู้ป่วยในแก่ผู้ป่วยจิตเวชตามบริบทของแต่ละโรงพยาบาล
3. ด้านระบบบริการ 3.1 การตรวจวินิจฉัย	ขั้นที่ 3	แพทย์ สามารถให้การวินิจฉัย common disease ทั้ง 8 โรค ตามบริบทของโรงพยาบาล/รักษาเบื้องต้นแบบผู้ป่วยในแก่ผู้ป่วยที่ได้รับการวินิจฉัยในโรคข้างต้นได้ มีการจัด ฝักระวังความเสี่ยงทางคลินิกที่สำคัญของโรงพยาบาล มีการทบทวนการดูแลผู้ป่วยในโรคทางจิตเวชที่สำคัญของโรงพยาบาล
3.2 การให้การดูแลทางสังคมและจิตใจ	ขั้นที่ 3	มีผู้รับผิดชอบการให้การดูแลทางสังคมและจิตใจ มีการจัดระบบการ

		ให้การดูแลทางสังคมและจิตใจในโรงพยาบาลจะต้องบูรณาการงานดูแลทางสังคมและจิตใจให้เข้าไปอยู่ในงานประจำ ของงานบริการทุกส่วนของโรงพยาบาล
3.3 การส่งเสริมป้องกันด้านสุขภาพจิต	ขั้นที่ 3	การจัดการงานส่งเสริมป้องกันด้านสุขภาพจิตให้แก่ผู้ป่วยจิตเวช ญาติผู้ป่วย ประชาชนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงและประชาชนที่จัดอยู่ในกลุ่มปกติ โดยเปิดโอกาสให้กลุ่มเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วมในงานจิตเวชของโรงพยาบาล
3.4 ระบบยา	ขั้นที่ 3	จุดเน้นให้เกิดการติดตามประเมินผลการใช้ยา และการนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงระบบบริการ มีตัวชี้วัดระดับกระบวนการและผลผลิตที่บ่งบอกถึงผลสำเร็จ มีการรวบรวมข้อมูลหรือตัวชี้วัดต่างๆและนำมาวิเคราะห์ประมวลผล มีการนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการติดตามประเมินผล การปรับปรุงหรือการพัฒนาการดำเนินงาน มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพด้านยา เช่น การให้ข้อมูลความรู้ การให้คำแนะนำด้านยาจิตเวช แก่ประชาชน ผู้ป่วย ญาติ หรือบุคลากรอื่นๆ
4. ด้านการส่งต่อ	ขั้นที่ 3	การรับและส่งต่อผู้ป่วยโดยการสื่อสารปัญหาและความต้องการของผู้ป่วยรวมทั้งส่งต่อข้อมูลที่จำเป็นให้แก่รพท./รพศ. เพื่อให้ข้อมูลดังกล่าวเป็นแนวทางในการดูแลผู้ป่วยร่วมกัน
5. ด้านการติดตามดูแล	ขั้นที่ 3	มีระบบฐานข้อมูลผู้ป่วยจิตเวช จัดระบบการติดตามดูแลผู้ป่วยจิตเวชทั้งที่คลินิกจิตเวชของโรงพยาบาล และติดตามไปในชุมชนมากกว่าร้อยละ 80 สามารถสร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยจิตเวชในชุมชนได้อย่างเหมาะสม ตามบริบท และความต้องการของประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

แผนการดำเนินงานพัฒนาระบบการดูแลต่อเนื่องที่บ้านปี 2554

1. ประชาสัมพันธ์COCเชิงรุก เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยที่บ้านที่ต้องอาศัยความร่วมมือ การช่วยเหลือของประชาชนและองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่
2. สร้างเครือข่ายการดูแลผู้ป่วยที่เป็นระบบและครอบคลุม โดยบูรณาการหลายหน่วยงานเข้ามาช่วยดูแล เช่น อปท./อบต./ผู้นำชุมชน/เครือข่ายจิตอาสา/อสม./สตรีอาสา/แกนนำเยาวชน

ปัญหาและอุปสรรคในการเยี่ยมบ้าน

ปัญหา/อุปสรรค	วิธีแก้ไข	รอดำเนินการ
1. ไม่มีคนขับรถ	- แพทย์ขับรถเองพร้อมทีม	- แพทย์เยี่ยมบ้านลาออกจากคนขับรถ เสนอคณะกรรมการบริหารจัดการคนขับรถให้
2. วันที่ไปเยี่ยมบ้านแพทย์เหลือตรวจน้อย	- แพทย์ช่วยตรวจประมาณ 15.00น. ออกเยี่ยมจนถึง 18.00 น.	
3. ปัญหาเศรษฐกิจ ค่ารถไปF/U ของจิตเวช		- ประสานกับคณะกรรมการบริหารรพ./อปท.เกี่ยวกับการจัดรถบริการไปส่งหรือรับยา
4. การเปลี่ยนสายสวนปัสสาวะสายNG Tube	- ให้สถานีอนามัย/PCU เปลี่ยนสายให้ ไม่ต้องย้ายผู้ป่วยมารพ.	
5. เบิกสายSuction ได้น้อย		- ประสานห้องยาเพื่อสำรวจความต้องการใช้ในพื้นที่
6. เขียนแผนที่ไม่ตรงบ้านผู้ป่วย		- เน้นจุดสังเกตง่ายและบุคคล/สถานที่สำคัญในหมู่บ้าน
7. เขียนที่อยู่หลังจำหน่ายผิดตามหาผู้ป่วยไม่พบ		- ปรับแบบฟอร์มใหม่เพิ่มชื่อ-ที่อยู่พร้อมหมายเลขบัตรประชาชนของผู้ดูแลที่บ้าน
8. เบอร์โทรศัพท์ญาติที่ให้ไว้ ติดต่оไม่ได้ปิดโทรศัพท์		- ปรับแบบฟอร์มใหม่เพิ่มชื่อ-ที่อยู่พร้อมหมายเลขบัตรประชาชนของผู้ดูแลที่บ้าน
9. ประสานส่งข้อมูลทางFTP ไปยังพื้นที่ไม่ได้รับ		- โทรศัพท์แจ้งก่อนพร้อมส่งข้อมูลผ่านFTP Connection ผ่าน SSJ
10. ข้อมูลที่ฝากไว้Locker หายเหมือนเดิม		- ส่งข้อมูลทางFTP,E-mail
11. เขียนจุดที่สังเกตง่ายไม่ครอบคลุม		- เน้นจุดสังเกตง่ายและบุคคล/สถานที่สำคัญในหมู่บ้านบรรยายสถานที่สำคัญ
12. ข้อมูลส่งทาง FTP ไม่สามารถเปิดได้คนละ version		- แจ้งศูนย์คอมพิวเตอร์ลงVersionเดียวกัน
13. ผลการเยี่ยมบ้านเปิดอ่านได้ทางFTP		- สามารถเปิดอ่านได้หมดทุกหน่วยงาน
14. ปรับปรุงแบบฟอร์มการบันทึกเยี่ยมบ้านใหม่		- สามารถบันทึกได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น
15. ขาดคนแทนกรณีที่ Center ไม่อยู่ เช่นลาหรือประชุม		- ประชุมทีมเพื่อหาคนที่ทำงานแทนCenter
16. แพทย์ไม่ระบุลงไปว่า HHC	- พยาบาลพิจารณาเองว่าสมควรส่ง HHCหรือไม่	
17. ออกเยี่ยมวันอังคาร Center ติดประชุม	- เพิ่มวันเยี่ยมคือวันพฤหัสบดี เพราะPCU บางแห่งติดการให้บริการผู้ป่วย	

18. ไม่ได้จัดสรรระบุว่าเป็นเวรใครเชื่อมบ้าน		ปรึกษาหัวหน้ากลุ่มการพยาบาล แบ่งความรับผิดชอบตามหน่วยงานเวียนกันออก
---	--	--